МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«26» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«26» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Дидактичні системи та технології в інклюзивній освіті»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – А Освіта
спеціальність – А1 Освітні науки
освітня програма – Освітні, педагогічні науки (Інклюзивна освіта)

Кафедра соціогуманітарних технологій

Силабус склав(ла) доцент кафедри соціогуманітарних технологій, к.психол.н., доцент Надія САВЧУК

Силабус затверджений на засіданні кафедри соціогуманітарних технологій, протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.і.н., доцент Оксана ЖУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Освітні, педагогічні науки (Інклюзивна освіта)», протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Освітні, педагогічні науки (Інклюзивна освіта)» к.пед.н., доцент Лілія ПОТАПЮК

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1 від «26» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/352

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Дидактичні системи та технології в інклюзивній освіті»

Освітня програма	Освітні, педагогічні науки (Інклюзивна освіта)
Галузь знань / Спеціальність	А Освіта / А1 Освітні науки
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин, семестр 2
Форма контролю	екзамен
Викладач(і)	к.психол.н., доцент Надія САВЧУК

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: розуміння магістрантами змісту дидактичних систем у сфері інклюзивної освіти, оволодіння системою сучасних методичних знань та інноваційних технологій в процесі професійної діяльності фахівця, сформованість практичних умінь щодо реалізації у закладах освіти різних видів форм і методів проведення навчальних занять.

Завдання: сформувати поняття про сутність та зміст дидактичних систем в інклюзивній освіті, концепцій і моделей навчання;

ознайомити майбутніх фахівців із сучасними новітніми педагогічними та інноваційними технологіями;

сприяти оволодінню основними категоріями теорії навчання, структурними компонентами дидактичних технологій і засобами їх реалізації в інклюзивній освіті;

сформувати у здобувачів навички та вміння творчо застосовувати професійні знання на практиці;

організувати самостійну роботу здобувачів щодо закріплення та розширення наукових знань з дисципліни за підручниками, навчальними і методичними посібниками, періодичними виданнями з фаху, іншими літературними джерелами.

Пререквізити: Інформаційні технології та технічні засоби інклюзивного навчання, Моделювання освітньої діяльності фахівця, Корекційна педагогіка

2. Компетентності

ІК — інтегральна компетентність: Здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

ЗК01 — Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК03 — Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК04 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК05 — Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК06 — Здатність виявляти, ставити та розв’язувати проблеми

ЗК07 — Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК08 — Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК03 — Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти

СК07 — Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань

СК08 — Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв’язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах

СК09 — Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності

СК10 — Здатність демонструвати розуміння інклюзивних цінностей, уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи дидактики								
1	Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою	2/–		8/11	10/11	МН1, МН3, МН6	МО4	ЗК01, СК07
2	Тема 2. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти	2/–	2/–	8/11	12/11	МН1, МН2, МН3, МН6	МО2, МО4, МО7	ЗК03, ЗК04, СК07, СК08
3	Тема 3. Організація соціокультурного середовища ЗВО для осіб з ООП	2/2	2/–	8/12	12/14	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4, кейс-завдання	ЗК07, ЗК08, СК03, СК10
4	Тема 4. Поняття дидактичної системи в контексті інклюзії	2/–		9/12	11/12	МН1, МН6	МО4	ЗК01, ЗК04, СК07, СК08
5	Тема 5. Проектування індивідуального супроводу студента ЗВО	2/–	2/2	9/12	13/14	МН1, МН2	МО2, МО4, МО7, кейс-завдання, проєктування	ЗК05, ЗК06, ЗК07, СК03, СК10
6	Тема 6. Методи і засоби інклюзивного навчання	2/–		9/12	11/12	МН1, МН3, МН6	МО4	ЗК04, СК07
7	Тема 7. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання	2/–		9/12	11/12	МН1, МН3	МО4, модульний контроль	ЗК04, ЗК03, ЗК08, СК07
Змістовий модуль 2. Технології навчання в інклюзивному освітньому просторі								
8	Тема 8. Програмоване навчання	2/–	2/–	9/12	13/12	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4, МО6, проблемні завдання	ЗК01, ЗК03, СК07, СК09
9	Тема 9. Технологія модульного навчання	4/2	2/–	9/12	15/14	МН1, МН2, МН3, МН6	МО2, МО7, кейс-завдання	ЗК04, ЗК05, СК03, СК09

№	Назва теми	Лекції денна/ заочна	Практ./ Семін./ лаб денна/ заочна	Самост. робота денна/ заочна	Разом	Методи навчання	Методи оцінювання	ЗК та СК
10	Тема 10. Технологія проблемного навчання	4/–	2/–	9/12	15/12	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4, кейс-завдання, проблемні ситуації	ЗК05, ЗК06, СК07, СК08
11	Тема 11. Ігрові технології навчання	4/–	2/2	9/12	15/14	МН1, МН2, МН3, МН6	МО2, МО4, кейс-завдання, ппроблемні ситуації	ЗК05, ЗК07, ЗК08, СК10, СК03, СК08
12	Тема 12. Технологія проєктного навчання	2/–	1/–	9/12	12/12	МН1, МН6	МО4, МО5, МО7, модульний контроль	ЗК03, ЗК04, ЗК06, СК08, СК09, СК10
	Разом	**30/4**	**15/4**	**105/142**	**150/150**			

Легенда: ЗК — загальна компетентність (номер за п. 2); СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 — наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування; МО5 — командні проєкти; МО6 — есе; МО7 — презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

4. Результати навчання

ПРН03. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію

ПРН05. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти

ПРН07. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання

ПРН09. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність

ПРН10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації

ПРН11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук

5. Цілі сталого розвитку

ЦСР 4 – Якісна освіта

ЦСР 5 – Гендерна рівність

ЦСР 9 – Промисловість, інновації та інфраструктура

ЦСР 10 – Скорочення нерівності

6. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

7. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (30 %) + ІЗ/КПІЗ (10 %) + модульний контроль (20 %) + екзамен (40 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

8. Зміст тем

Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою

Філософія інклюзивної освіти. Інклюзивна освіта як одна з форм освітньої інтеграції осіб з порушеннями психофізичного розвитку. Генезис ставлення суспільства до осіб з інвалідністю. Основні принципи інклюзивної моделі. Інклюзивна освіта як дзеркало соціального устрою.

Тема 2. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти

Міжнародні організації, що формують політику в галузі інклюзивної освіти. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база (постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, накази та листи Міністерства освіти і науки України). Аналіз українського законодавства щодо забезпечення рівного доступу особам з психофізичними порушеннями до якісної освіти.

Тема 3. Організація соціокультурного середовища ЗВО для осіб з ООП

Структурні компоненти соціокультурного середовища ЗВО. Архітектурна та фізична доступність. Інформаційно-цифрова доступність. Соціально-психологічний компонент: формування інклюзивної культури та етики спілкування серед студентів і викладачів; подолання стереотипів, упереджень та психологічних бар'єрів (стигматизації) в академічному середовищі. Технології соціокультурної інтеграції та супроводу. Супровід студентів з ООП. Тьюторство та волонтерство. Взаємодія підрозділів ЗВО в позааудиторній соціокультурній діяльності. Інклюзивна компетентність викладача. Моніторинг якості середовища.

Тема 4. Поняття дидактичної системи в контексті інклюзії

Теоретико-методологічні основи інклюзивної дидактики. Поняття дидактичної системи. Сутність інклюзивної дидактики. Провідні принципи інклюзивної дидактичної системи. Структурні компоненти інклюзивної дидактичної системи: мета та завдання, зміст освіти, суб'єкти процесу.

Тема 5. Проектування індивідуального супроводу студента ЗВО

Індивідуальна програма розвитку як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Структура ІПР. Етапи планування і впровадження ІПР. Зміст поняття «індивідуальний навчальний план» та «індивідуальна навчальна програма». Модифікація та адаптація навчального контенту.

Тема 6. Методи і засоби інклюзивного навчання

Сутність, функції та структура методу. Класифікація методів навчання. Загальні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Спеціальні методи навчання. Інтенсивні методи розвитку когнітивної сфери. Методи розвитку і корекції емоційної сфери. Методичні прийоми корекції конативної сфери. Критерії вибору методів навчання. Засоби навчання

Тема 7. Технологія оцінювання результатів інклюзивного навчання

Оцінювання результатів навчання. Функції оцінювання. Об’єкти оцінювання. Методи

оцінювання. Організаційні форми оцінювання. Принципи оцінювання. Прийоми оцінювання. Портфоліо як інструмент оцінювання.

Тема 8. Програмоване навчання

Історія виникнення програмованого навчання. Основні положення програмованого навчання. Програма та крок програми як основні компоненти. Лінійна, розгалужена, комбінована програми навчання. Засоби програмованого навчання. Переваги та недоліки застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі.

Тема 9. Технологія модульного навчання

Виникнення модульної організації навчання. Версії модульного навчання. Характеристика організаційно- технологічних засобів: модуль, модульна програма, модель методів тощо. Вимоги, принципи, організація навчально-виховного процесу за модульною технологією навчання.

Тема 10. Технологія проблемного навчання

Структура проблемної ситуації. Методи і форми проблемного навчання. Методика підготовки та проведення проблемної лекції, пошукового семінару, евристичної бесіди практичних проблемних занять. Досвід застосування проблемної технології навчання в інклюзивній освіті.

Тема 11. Ігрові технології навчання

Сутність, зміст, функції, вимоги до застосування гри у навчанні осіб з ООП. Класифікація педагогічних ігор, навчальна ділова гра, розігрування ролей, ігрове проектування, аналіз виробничих ситуацій, інтелектуальні ігри як складова ігрової технології навчання. Місце педагогічних ігор в системі методів навчання.

Тема 12. Технологія проєктного навчання

Історія виникнення технології. Концептуальні положення. Зміст, мета і завдання технології. Основні етапи, вимоги до особистості педагога проектної технології.

9. Опис ІЗ/КПІЗ

Індивідуальне науково-дослідне завдання з дисципліни **«**Дидактичні системи та технології в інклюзивній освіті**»** виконується упродовж семестру. Виконання його є обов’язковою умовою успішного вивчення курсу та отримання позитивної оцінки.

Метою виконання індивідуального завдання є застосування теоретичних знань дисципліни для розв’язання задач і вправ, розвиток навичок самостійної роботи, систематизація знань, поглиблене вивчення окремих питань. Індивідуальне завдання захищається під час семестру у години, за графіком індивідуально-консультативної роботи викладача кафедри у формі індивідуальних занять та консультацій. При виконанні та оформленні індивідуального завдання студент може використовувати рекомендовану літературу, методичні вказівки, інтернет-ресурси. ІНДЗ/ІЗ оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання ІНДЗ/ІЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту.

Завдання ІНДЗ з дисципліни «Дидактичні системи та технології в інклюзивній освіті**»** на вибір:

1. Орієнтовні теми презентацій:

1. Модель інклюзивного освітнього середовища у закладі вищої освіти.

2. Ідеальний портрет викладача закладу вищої освіти інклюзивного типу.

3.Компоненти інклюзивної компетентності викладача закладу вищої освіти

4. Презентація відеосюжетів, що демонструють приклади професійного співробітництва викладача у команді фахівців інклюзивного закладу освіти.

5. Презентація спеціальних освітніх програм для обдарованих і талановитих студентів у закладах вищої освіти інклюзивного типу.

6. Презентація альтернативних методів комунікації викладача зі студентами із особливими потребами.

7. Презентація фрагмента заняття (за власним вибором) з використанням однієї із диидактичних

технологій навчання студентів із особливими освітніми потребами (технології опанування професійними знаннями, кооперативне навчання, інтерактивні технології, особистісно орієнтовані технології тощо).

8. Презентація стратегій особистісного розвиту студентів із особливими потребами (розвитку самозмобілізованості, упевненості у власних силах, самостійності тощо).

9. Організація соціокультурних проектів у закладах вищої освіти інклюзивного типу.

10. Презентація методів безпечної практики роботи зі студентами із особливими потребами та стратегій діяльності у непередбачених ситуаціях.

Тема може бути запропонована власна (в рамках навчального курсу "Дидактичні системи та технології в інклюзивній освіті").

2. Розробка індивідуального навчального плану (ІНП) та індивідуальної освітньої траєкторії. Студент обирає конкретну нозологію (наприклад, розлади аутистичного спектра, порушення зору або слуху) та розробляє фрагмент ІНП з певної навчальної дисципліни, включаючи адаптацію та модифікацію навчальних програм.

3. Порівняльний аналіз сучасних дидактичних систем. Написання аналітичного есе або створення порівняльної таблиці дидактичних підходів (наприклад, Вальдорфська педагогіка, система Марії Монтессорі, технологія адаптивного навчання) та їхнього потенціалу в сучасній інклюзивній практиці.

4. **Портфоліо інклюзивних методик навчання**. Збір та систематизація банку методів (наприклад, метод проєктів, командне навчання, технологія рівневої диференціації), що довели свою ефективність в інклюзивному середовищі.

10. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача освіти є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь; є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, вирішення наукових та практичних завдань.

Самостійна робота є формою індивідуальної позааудиторної роботи здобувача освіти, метою якого є самостійне засвоєння частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань, розвиток навичок самостійної роботи.

Самостійну роботу здобувач освіти може виконувати у бібліотеці, лабораторіях, комп'ютерних класах тощо. Виконання здобувачем освіти самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій та/або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал для самостійної роботи виноситься на поточний і підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час проведення аудиторних занять.

Основні види самостійної роботи здобувача освіти: опрацювання навчального матеріалу, пошук інформації в бібліотеках, мережі Інтернет, використання баз даних інформаційно-пошукових та довідникових систем; підготовка до аудиторних занять, опрацювання інструкцій і методичних рекомендацій; підготовка доповідей, рефератів; виконання індивідуальних завдань; самооцінювання знань і умінь; наукова робота (написання наукової публікації, тез доповідей, есе тощо) тощо.

Питання та завдання самостійної роботи формуються на початку викладання навчальної дисципліни залежно від мети наукових досліджень здобувача освіти та його індивідуального навчального плану.

Кількість годин самостійної роботи здобувача – 105/142 год.

Система оцінювання знань здобувача освіти з виконання самостійної роботи здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних контрольних заходів, які включають:

Форма контролю	Форма представлення	Об'єкти контролю	Результат

Оцінювання результатів виконання самостійної роботи	письмова та/або електронній формі відповідно до рекомендованих вказівок та пропонованого варіанту	Пізнавальна діяльність, їх творчість, аналітичність, критичність і самостійність; формування навичок первинної обробки інформації, роботи із документами; уміння узагальнювати та інтегрувати отриману інформацію; робота із першоджерелами; рівень оволодіння навичками самостійної роботи тощо	Оцінка за 100-бальною шкалою згідно з критеріями виконання теоретичного або практичного завдання

11. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов’язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов’язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

12. Література

І. Навчально-методичні матеріали та розробки

Праці автора силабуса:

1. Дидактичні системи та технології в інклюзивній освіті : методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Освітні, педагогічні науки» (Інклюзивна освіта) галузі знань А Освіта спеціальності А1 «Освітні науки» денної та заочної форм навчання / уклад. Н.А. Савчук. Луцьк: ЛНТУ, 2026. 44 с.

Праці інших авторів:

2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. (2023). Інклюзія: покроково для педагогів: навчально-методичний посібник (Серія «Інклюзивна освіта»). Київ, 2023. 232 с.

3. Кучерак І.В. Інклюзивне навчання у закладах професійної освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2022. 70 с.

4. Миронова С., Михальська С. Науково-прикладні дослідження і проєкти в спеціальній та інклюзивній освіті : навч. посіб. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка, 2024. 127 с.

5. Психологічний супровід інклюзивної освіти : підручник / кол. авторів ; за заг. ред. Т. О. Докучиної. Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 172 с.

6. Як зробити онлайн-уроки інклюзивними: практичні рекомендації /упорядники Н. Софій, О. Федоренко, 2021, 28 с.

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

7. Полухтович Т.Г., Савчук Н.А. Суспільство комфортне для всіх. Наукові інновації та передові технології. 2026. № 1(53). С. 208-220. URL: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-1(53)-208-220

8. Савчук Н.А., Гарасюк Д.М., Хомік О.М. Теоретичні основи педагогічної комунікації як професійної діяльності викладача в інклюзивному освітньому середовищі. Педагогічні науки: теорія та практика. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 3 (39). С. 142-149.

9. Савчук Н.А., Хомік О.М. Ефективність електронних освітніх ресурсів для реалізації дистанційного навчання студентів з особливими освітніми потребами (на прикладі Lms Moodle та Microsoft Teams). Освітологічний дискурс. 2021.Том 34. № 4. С. 173-195

10. Стасюк О.Л., Савчук Н.А., Распопов Є.І. Упровадження принципів інклюзивності в систему освіти України за стандартами Європейського Союзу. Педагогічна Академія: наукові записки. 2025. №21. URL: https://doi.org/10.5281/zenodo.16760932

11. N. Savchuk, Mialkovska, L., Cherneta, S., Sushyk, I., Martyniuk, Ya., Maiboroda, O. Information, Digital, and Socio-Psychological Technologies in the Training of Specialists in the Social Spher. Studies in Media and Communication, 2023, 11(7), pp. 297- 312. URL: https://redfame.com/journal/index.php/smc/article/view/6502

12. Savchuk N., Kovalchuk O,, Tomaschuk O., Chomik O. Use of the Cisco Collaboration Meeting Rooms at collaborative educational process of higher school in Ukraine East European Scientific Journal. Warsaw, Poland, 2019. #10(50), part 6. Pages 62-68. URL: https://eesa-journal.com/wp-content/uploads/EESA_1050_oct_2019_part_6.pdf

Праці інших авторів:

13. Гаврилова Н.С., Миронова С.П., Платаш Л.Б., Романюк С.З. Актуальні питання теорії і практики інклюзивного навчання у закладах освіти : монографія. та ін. / за заг. ред. Л.Б. Платаш – Регіон Емілія-Романья. Чернівці : Технодрук, 2020. 572 с.

14. Верич С. В., Рень Л. В. Корекція негативних емоційних станів дітей з особливими освітніми потребами як чинник мотивації їх навчально-пізнавальної діяльності в умовах воєнного стану. Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. 2023. Т. 179, № 23. С. 14-18. URL: https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/199

15. Потапюк Л.М., Дендак А.С. Розвиток інклюзивної освіти в Україні : проблеми та перспективи впровадження. Педагогічні науки: теорія та практика. № 3 (47). Видавничий дім «Гельветика». 2023. С. 7–13

16. Садова , І. І. (2023). Організація системи психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. Гуманітарний форум, 1(1), 28–34. URL: https://doi.org/10.60022/1(1)-5GF

17. Савченко, М. С., Ткаченко, Л. В., & Гречанівська, Г. О. (2025). Інтеграція інклюзивної педагогіки в систему освіти України. Педагогічна Академія: наукові записки, (24). https://doi.org/10.5281/zenodo.17554547

18. Соколова Г.. Форостян О., Начинова О. Сучасні концептуальні підходи до розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Педагогічні науки. Випуск 1 (68), 2026. С. 132-136. URL: https://journals.maup.com.ua/index.php/pedagogy/article/view/5510

19. Сотірі, А. (2024). Адаптація дидактичних методів для дітей з особливими потребами в початковій школі. Педагогічні науки, (84), 73–84. URL: https://doi.org/10.33989/2524-2474.2024.2.73

20. Haakma, I., De Boer, A.A., Van Esch, S., Minnaert, A.E.M.G., Van Der Putten, A.A.J. (2021) Inclusion moments for students with profound intellectual and multiple disabilities in mainstream schools: The teacher assistant’s role in supporting peer interactions. European 56 http://www.i-jet.org

Paper—Use and Knowledge of ICTs in Inclusive Education at Educational Levels Journal of Special Needs Education, 36 (2), pp. 231-247. URL: https://doi.org/10.1080/08856257. 2021.1901374

21. Huamán-Romaní, Y., Burga-Falla, J., Soria-Ruiz, N., Juro-García, R. & Raymundo-Balvin, Y. (2022). Use and Knowledge of ICTs in Inclusive Education at Educational Levels. International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET), 17(8), 42-60. Kassel, Germany: International Journal of Emerging Technology in Learning. Retrieved March 26, 2024 from https://www.learntechlib.org/p/222827/

22. Potapiuk L., Shostak O, Nikolenko I, Sereda I, Pushkarova T. Formation of an inclusive approach in the education of children with special educational needs (ukrainian experience). Conhecimento & Diversidade, Niterói, v. 15, n. 38 Jul./Set. 2023. 280–305.

23. Urrutxi, L.D., Álvarez, M.Á.-R., Sáez, I.A., Arizti, N.B. (2021) Political will for inclusive and equitable education: Analyzing its meaning over time. Education Policy Analysis Archives, 29, art. no. 64. URL: https://doi.org/10.14507/EPAA.29.4976

24. Demus, Y. Інклюзивна освіта в Україні: проблеми і перспективи. Естетика і етика педагогічної дії, 2021. № 24, С. 203–212. URL: https://doi.org/10.33989/2226-4051.2021.24.255927.

25. Кравченко О.О., Міщенко М.С., Левченко Н.В., Резніченко І.Г., Чупіна К. О., Молоченко І.А., Бойко О.М., Загоруйко В.А. Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами: інноваційні технології природотерапії : монографія. Умань : Візаві, 2020. 144 с.

26. Лук’янова Л. Моделі підтримки осіб з інвалідністю у реалізації права на працю: зарубіжний досвід, українські реалії. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2023. № 23. С. 67–87. URL: https://spp.org.ua/index.php/journal/article/view/231

27. Потапюк Л.М., Косенюк М.М. Вплив взаємодії батьків і педагогів на формування особистості дитини з особливими освітніми потребами: Вчені записки Університету «КРОК» : зб. наук. праць. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2023. Вип. № 3 (71). С. 208-215

28. Шерстюк Р., Стойко І., Малюта Л. Інклюзивна освіта у закладі вищої освіти: реалії й можливості навчання ветеранів війни з особливими потребами. Галицький економічний вісник. 2024. № 1 (86). С. 205-216.

ІІІ. Інформаційні ресурси

29. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року. Розпорядження кабінету міністрів від 14 квітня 2021 р. № 366-р./ Редакція від 19.08.2026, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text

30. Інклюзивне навчання https://mon.gov.ua/tag/inklyuzivne-navchannya?&tag=inklyuzivne-navchannya

31. Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України. Інклюзивна освіта URL: https://ispukr.org.ua/?page_id=331

32. Освітній портал "Освіта.UA". URL: http://osvita.ua .

33. Освітня платформа Прометеус: URL: https://prometheus.org.ua/?utm_source=sendy&utm_medium=email&utm_campaign=email-header

34. Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти. URL: http://rcpio.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=63

35. Сайт МОН України URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya

36. Українська педагогіка. URL: http://ukped.com

37. Український інститут когнітивно-поведінкової терапії URL: https://i-cbt.org.ua/